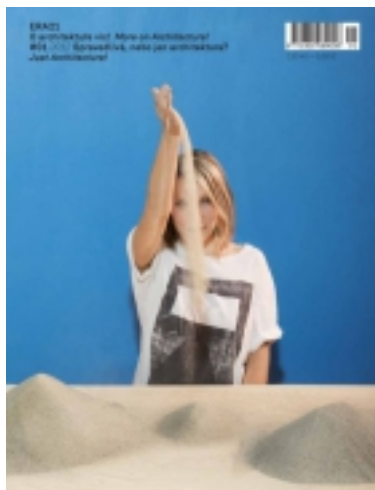

Vychází nové číslo časopisu ERA21 - 1/2012

Author: SF / zs | Published: 16.02.2012

Just Architecture!

Gabu Heindl

„Prostor nádraží je poslední výspou demokracie v Brně!“ Tato věta zazněla v závěru několikadenní terénní analýzy z úst rakouské architektky Gabu Heindl před necelým rokem. Chvíli jsem přemýšlel, jestli jsem slyšel dobře. Myslí snad to nádraží, které je ostudou celého města? Zchátralé a plné podivných existencí? Kterému se každý slušný člověk snaží obloukem vyhnout? Z podobných otázek vzniklo toto číslo časopisu ERA21. O spravedlivé architektuře. Děkuji jeho kurátorce za rozšíření pohledu na to, kdo jsme „my“.

Vážení čtenáři, vážené čtenářky, inspirativní čtení vám přeje Osamu Okamura, šéfredaktor

„Sociální prostor je tvořen a tvarován střetem. Tento poznatek je počátkem demokratické prostorové politiky.“

Rosalyn Deutsche¹

„Co si demokracie žádá, je vyznačení rozdílu mezi my a oni takovým způsobem, který je slučitelný s přijetím pluralismu jakožto podstaty moderní demokracie.“

Chantal Mouffe²

„Pokračováním v rozpravě o spravedlnosti z ní můžeme učinit středobod úkonů plánování.“

Susan Fainstein³

Čím může být dvojsmysl „Just Architecture“ (přeložitelný jako „spravedlivá“ nebo „pouhá“ architektura) přínosný pro kritické postupy v architektuře?

Jsme neustále obklopeni architekturou a nezáleží na tom, jak „zdařilou“ nebo „slavnou“, vždycky je to také „jen“ architektura. Můžeme se však ptát, jak dalece je nějaké místo, budova nebo veřejný prostor pouhou architekturou? Takový pohled jde ruku v ruce s určitou pokorou a pochopením, že architektura sama o sobě nemá na společnost až takový vliv, jak se někdy doufá nebo prohlašuje.

Požadavek „spravedlivé architektury“ představuje názor, že férovost nebo poctivost lze k architektuře vztahovat. Spolu se Susan S. Fainstein, Johannesem Novým a dalšími se chceme ptát, jestli a do jaké míry „spravedlnost“ je nebo se může stát hlediskem architektury a plánování, jakkoli se různá pojetí rovnosti napříč celou moderní historií architektury pro masu dostávala do protikladu k rozmanitosti a demokracii, a naopak.

Každý projekt, každá krajina, každá budova, každá část města vytváří momenty začlenění a vyloučení. Zeď jako hranice je základním prvkem architektury. Otázka tedy zní: Co tato zeď způsobuje? Kdo je uvnitř a kdo je venku? Co dělá jedno místo demokratičtější nebo spravedlivější než druhé - a z jakého pohledu? Nelze pominout, že takové otázky si žádají zaujímání názorových postojů, a to i když jde o postoje sporné, proměnlivé nebo na vratkých základech.

Gabu Heindl je architektkou, urbanistkou a autorkou žijící ve Vídni. V současnosti působí na Akademii výtvarných umění ve Vídni. V rámci své praxe pracuje na realizacích veřejných kulturních a společenských staveb, věnuje se také městským výzkumným projektům. Architekturu studovala ve Vídni, v Tokiu a na Princetonu.

Poznámky:

- 1) Rosalyn Deutsche: Evictions. Art and Spatial Politics (Soudní vystěhování. Umění a prostorová politika). Cambridge, London 1996, s./p. 24. Citováno z/as cited in: Oliver Marchart: Art, Space and the Public Sphere(s) (Umění, prostor a veřejná sféra). <http://eipcp.net/.../marchart/en>.
- 2) Chantal Mouffe: On The Political (O politickém). London, New York 2005.
- 3) Susan S. Fainstein: Planning and the Just City (Projektování a spravedlivé město), přednáška na konferenci Hledání spravedlivého města/Paper of conference on Searching for the Just City, GSAPP, Columbia University, New York 2006.

16.02.2012 10:44, SF / zs